

ŠKOLENÍ TRENÉRŮ 2. TŘÍDY 2025

Název závěrečné práce:

ÚTOK PĚŠCEM "G" VE FRANCOUZSKÉ OBRANĚ – VARIANTA ADVANCE

Autor: Jiří Nekvapil

Lekce je určena pro hráče o výkonosti 1800 Elo

Cíl lekce:

Cílem této práce je seznámit hráče na úrovni přibližně 1800 Elo, kteří hrají Francouzskou obranu za černé, s možnými reakcemi na tah **g4** ze strany bílého v **Advance variantě**. Lekce ukazuje, kdy je tento tah ze strany bílého přehnaný a oslabující, a kdy naopak představuje silný a strategicky oprávněný plán. Důraz je kladen na rozpoznání typových pozic, hodnocení dynamiky vzniklých struktur a nalezení správných obranných prostředků ze strany černého.

Útok pěšcem "g" ve Francouzské obraně – varianta Advance

Úvod

Francouzská obrana (1. e4 e6) patří mezi nejstarší a nejrespektovanější odpovědi černého na tah 1. e4. Její hlavní ideou je kontrola centra pomocí pěšce d5 a pozdější protiútok proti bílému centru. Přestože je Francouzská obrana považována za solidní a poziční zahájení, existují v ní dynamické možnosti jak pro černého, tak pro bílého.

Jedním z méně běžných, ale velmi ostrých plánů bílého je útok pěšcem "g" (g2-g4), tedy agresivní krajní pěšcový útok zaměřený na oslabení pozice černého krále a získání iniciativy na královském křídle. Tento plán se uplatňuje zejména ve variantách Advance (2. d4 d5 3. e5) a Tarrasch (2. d4 d5 3. Jd2), kde centrum bývá relativně uzavřené a hraje se především na krajích šachovnice.

Tato práce se zaměří na analýzu tohoto typu útoku ve variantě Advance, jeho strategii, taktické motivy a příklady z praxe.

1. Francouzská obrana – základní charakteristika

Francouzská obrana je odpověď černého na 1. e4, která se vyznačuje tahem 1... e6 s cílem po 2. d4 zahrát 2... d5 a vytvořit silné pěšcové centrum. V závislosti na volbě bílého se Francouzská obrana větví do několika hlavních variant:

- **Advance varianta (3. e5)** – bílý ihned uzavírá centrum a získává prostor na královském křídle.
- **Tarraschova varianta (3. Jd2)** – bílý se vyhýbá ostré variantě Winawer (která vzniká po 3. Jc3 Sb4) a připravuje možnost hrát e5 za cenu dočasného zablokování střelce c1. Tato varianta poskytuje více flexibility v pozdějším vývoji a umožňuje poziční přístup ke hře.
- **Klasická varianta (3. Jc3)** – nejteoričtější, s možnostmi jako Rubinstein (3... dxe4) nebo Winawer (3... Sb4).

Advance i Tarraschova varianta jsou přirozeným prostředím pro pěšcové útoky na křídlech, protože centrum bývá uzavřené a figurám trvá déle, než se přeskupí na druhou stranu šachovnice. To dává bílému příležitost k jednostranné iniciativě.

2. Obecné strategické pozadí tahu g4

2.1 Motivace tahu g4

Tah **g4** není zahájení pro slabé povahy. Otevírá prostor pro útočnou iniciativu na královském křídle, ale zároveň **oslabuje vlastní pozici** a pole f4. Proto je nutné ho hrát v pozicích, kde:

- má bílý prostorovou převahu,
- černý ještě nerošoval, nebo rošoval krátce a lze ho ohrozit,
- bílý má figurky připravené na rychlý útok,
- centrum je stabilní a nehrozí jeho otevření (např. černý nemá možnost zahrát f6/d4 s útokem na e5).

2.2 Typické motivy spojené s g4

Tah g4 často plní několik účelů:

- **Zabraňuje skoku jezdce na f5**, nebo ho z tohoto pole vytlačuje tahem g5.
- **Připravuje ofenzivu** na královském křídle pomocí g5, h4, h5 a otevřením sloupce "g".
- **Uvolňuje diagonálu g2–a8**
- **Provokuje oslabení** černého královského křídla (např. h6, f6), čímž se vytváří cíle pro útok.

3. Advance varianta a útok pěšcem "g"

3.1 Základní postavení

Advance varianta vzniká po tazích:

1. e4 e6
2. d4 d5
3. e5 c5

Bílý tímto tahem uzavírá centrum a získává prostor na královském křídle. Černý se obvykle snaží hrát ...c5, ...Jc6, ...Db6 a snaží se podkopat centrum bílého.

Standardní pokračování může vypadat:

4. Jf3 Jc6
5. Se2 Db6

3.2 Ukázková partie

Savic, Miodrag R (2514) - Velimirovic, Dragoljub (2442)

1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5 c5 4.c3 Jc6 5.Jf3 Db6 6.Se2 Jh6 7.b3 Jf5 8.**g4** Jh6 9.Vg1 cxd4 Bílý neváhá a zahajuje jasně agresivní plán na královském křídle tahy g4 a následné Vg1. 10.cxd4 Sb4+ 11.Kf1 Sd7 12.a3 Se7 13.b4 Vc8 Bílý získává prostor na dámském křídle, černý obsazuje c-sloupec. 14.Se3 Jg8 15.Va2 Jd8 Černý přeskupuje jezdce, ale tahy jako ...**Jd8** naznačují pasivitu. Bílý mezitím kontroluje obě křídla. 16.Dd3 a5 17.b5 Vc4 18.a4 Sb4 19.Vc2 Vxc2 20.Dxc2 Je7 Černý vyměňuje jednu věž, ale po zjednodušení vzniká pozice, kde má bílý větší prostor a aktivnější figury 21.Jbd2 h5 22.h3 hxg4 23.hxg4 f5 24.exf6 gxf6 25.g5 f5?? 26.g6 0–0 Bílý pokračuje velmi přesně – **pěšec g6** je doslova „hřebíkem v rakvi“ černého krále. Černý se ocitá v obrovských problémech – bez dostatku obranných figur a bez protišancí. 27.Je5 Se8 28.g7 Vf6 29.Sg5 Kxg7 30.Jdf3 Jg6 31.Sxf6+ 1–0

4. Strategická a taktická hlediska

Útok pěšcem "g" ve Francouzské obraně je příkladem **křidelního útoku proti centru**. Pokud má bílý stabilní centrum (jako po e5), může si dovolit hrát krajními pěšci. K tomu však musí být splněny určité podmínky:

- Centrum musí být skutečně uzavřené – černý nesmí mít jednoduchý průlom.
- Král musí být v bezpečí, nebo připravený rošovat opačně.
- Útok musí být doprovázen figurami – samotné pěšce černý často jednoduše zablokuje.

Z taktického hlediska se zde často objevují motivy:

- Oběti na h6 (např. Sxh6).
- Vázání jezdců na f6/f3 a útoky dámou po diagonálách.
- Otevření sloupce "g" po gxf5/gxh5 a invaze věží.

Partie, ve kterých je tah g4 předčasný.

Shirov,Alexei (2647) - Plotnikov,Pavel (2297)

1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5 Je7 4.f4 Jf5 5.Jf3 c5 6.c3 Jc6 **7.g4** Jh4 8.Jbd2 cxd4 9.cxd4 h5
10.g5 Jf5 11.Jb3 a5 12.a4 Sb4+ 13.Kf2 g6 14.Sd3 Db6 15.Sxf5 exf5 16.Se3 Jd8
17.Vc1 Je6 18.Jc5 0–0 19.Dc2 Sxc5 20.dxc5 Dc6 21.Jd4 Jxd4 22.Sxd4 De6 23.Db3
Sd7 24.Vhd1 Sc6 25.Vc3 Vfe8 26.Dc2 Dd7 27.b3 De6 28.Vdd3 Va6 29.Vh3 Kg7
30.Dd1 Vh8 31.Vh4 Vaa8 32.Vch3 Vac8 33.Vc3 Va8 34.Vhh3 Va6 35.Vhd3 Vha8
36.Vd2 Vc8 37.Vb2 Vca8 38.Dd3 Kg8 39.Kg3 Ve8 40.b4 axb4 41.Vxb4 Vea8 42.Va3
V8a7 43.Dc3 Va8 44.Db2 Kh7 45.Vb6 V8a7 46.Db4 Va8 47.a5 Dd7 48.Sc3 De6
49.Dd4 V8a7 50.Vab3 Kg8 51.Vxa6 Vxa6 52.Vb6 Vxb6 53.cxb6 De7 54.e6 fxe6
55.Dh8+ Kf7 56.Dg7+ Ke8 57.Dxg6+ Kd7 58.Dxh5 Dc5 59.Dh7+ Kc8 60.Dh8+ Kd7
61.Dg7+ Kc8 62.Dd4 Db5 63.De5 Kd7 64.Kh4 Df1 65.Kh5 Dh3+ 66.Kg6 Ke7 67.Dc7+
Sd7 68.Sb4+ Ke8 69.Db8+ 1–0

Timofeev,Artyom (2598) - Zvjaginsev,Vadim (2672)

1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5 c5 4.c3 Je7 5.Jd2 cxd4 6.cxd4 Jf5 7.Jdf3 Jc6 **8.g4** Jh6 9.h3 Da5+
10.Sd2 Sb4 11.Je2 Sxd2+ 12.Dxd2 Dxd2+ 13.Kxd2 f6 14.Ve1 0–0 15.exf6 Vxf6 16.Sg2
Vf8 17.Vhf1 Jf7 18.Jf4 Jfe5 19.Jxe5 Vxf4 20.Ke3 g5 21.Jxc6 bxc6 22.f3 Sa6 23.Vh1
Ve8 24.h4 e5 25.dxe5 Vxe5+ 26.Kf2 Vxe1 27.Kxe1 gxh4 28.Vxh4 Sd3 29.Kd2 Sg6
30.Vh1 Va4 31.a3 Vd4+ 32.Ke2 Vd3 33.Vd1 Vb3 34.Vd2 Kf8 35.Kf2 h5 36.gxh5 Sxh5
37.Vc2 Se8 38.Sf1 Sd7 39.Se2 Ke7 40.Sd1 Vb8 41.Ke3 Kd6 42.b4 a5 43.Vb2 axb4
44.axb4 Va8 45.Vh2 Vb8 46.Vh6+ Kc7 ½

Partie, ve kterých bylo g4 zahráno ve správnou chvíli

Volokitin,Andrei (2638) - Caruana,Fabiano (2791)

1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5 c5 4.c3 Jc6 5.Jf3 Db6 6.Ja3 Jh6 7.Jc2 cxd4 8.cxd4 Jf5 9.Sd3 Se7 10.0–0 Sd7 **11.g4** Jh6 [11...Jh4 12.Jxh4 Sxh4 13.g5 h5 14.Kg2 f6 15.f4 0–0–0 16.Kh3 Sxg5 17.fxg5 fxc5] 12.h3 0–0–0 13.Vb1 Kb8 14.b4 Jg8 15.Sd2 h5 16.b5 Ja5 17.De1 Dc7 18.Sxa5 b6 19.Jb4 Ka8 20.Ja6 Db7 21.Sb4 hxg4 22.hxg4 Sc8 23.Vc1 Dd7 24.Vc7 De8 25.Vxe7 1–0

Morozevich,Alexander (2756) - Milos,Gilberto (2633)

1.e4 c5 2.Jf3 Jc6 3.c3 e6 4.d4 d5 5.e5 Db6 6.a3 Jh6 7.b4 cxd4 8.cxd4 Jf5 9.Se3 g6 10.Sd3 Jxe3 11.fxe3 Sh6 12.Dd2 Sd7 13.Jc3 Je7 **14.g4!** Sg7 [14...0–0 15.h4!; 14...Vc8!? Bangiev 15.0–0!? Sxe3+ 16.Dxe3 Vxc3 17.Vfc1 Vxc1+ 18.Vxc1] 15.0–0 Vc8 16.a4! 0–0 17.Jb5! Sxb5? 18.axb5 f6 19.exf6 19...Vxf6 20.Kg2 Vcf8 21.Dc2!? Jc8 22.h4! Jd6 23.h5 [23.Dc5!?] 23...Vc8 24.De2 Dd8?! 25.hxg6 hxg6 26.Vxa7± De7 27.Je5! Vxf1 28.Dxf1 28...Sxe5?! 29.dxe5 Je4 30.Sxe4 dxe4 [30...Dh4 31.Df4 Vf8 (31...dxe4 32.Dxe4+–) 32.Dg3 Dxc3+ 33.Kxc3 dxe4 34.Vxb7 Vf3+ 35.Kh4 Vxe3 36.b6+–] 31.Df6!+– Dxf6 32.exf6 Vc7 33.g5 Kf7 34.Kg3 e5 35.b6 Vd7 36.Kg4 Ke6 37.Va8 Kd6 38.Vg8 1–0

Xiong,Jeffery (2692) - Urazayev,Arystanbek (2458)

1.e4 c5 2.Jf3 e6 3.c3 d5 4.e5 Jc6 5.d4 Sd7 6.Se2 Jge7 7.Ja3 cxd4 8.cxd4 Jf5 9.Jc2 Se7 10.0–0 0–0 11.Kh1 Vc8 12.Sd3 Db6 **13.g4** Bílý zahajuje agresivní plán na královském křídle tahem g4. Jezdec ustupuje na h6, kde však může být zranitelný. 13 Jh6 14.Vg1 Jb4 15.Jxb4 Sxb4 16.a3 Se7 Černý zkouší aktivitu na dámském křídle, ale bílý hrozbu snadno neutralizuje. Následující tahy ukazují, že bílý má jasný plán – útočit na černého krále. 17.Sxh6 gxh6 Bílý rozbíjí královské křídlo 18.Dd2? Kg7? 19.Vg3 Dd8 20.g5 h5 Bílý pokračuje v tlaku. Tah g5 donutí černého k dalším oslabením. Tah 20...h5 je vynucen, ale oslabuje další pole (g5, h5, g6). 21.Vh3 Vh8 22.Vxh5 Db6 23.Vg1 Sb5 24.Sb1 Da6 25.Jh4 Se2 26.Vh6 Dc4 27.Df4 Sd3 28.g6 hxg6 29.Jxg6 Vxh6 30.Sxd3 Dxd3 31.Jxe7+ Kf8 32.Jxc8 Vg6 33.Jd6 Vxg1+ 34.Kxg1 f5 35.Dh6+ Závěr partie si již bílý s přehledem pohlídal. 1–0

5. Závěr

Útok pěšcem „g“ ve Francouzské obraně, konkrétně v Advance variantě, představuje neortodoxní, ale zároveň překvapivě efektivní způsob, jak se bílý může pokusit narušit pozici černého – především jeho královské křídlo. Tento plán je často spojen s prostorovou převahou bílého a uzavřeným centrem. V některých případech, pokud černý nereaguje přesně, může být tento útok velmi nebezpečný a přejít do přímého náporu na krále.

Na druhou stranu, z pohledu černého není třeba se těchto postupů přehnaně obávat – za předpokladu, že hráč rozumí hlavním strategickým principům Advance varianty. Tah g4 často představuje spíše psychologickou hrozbu než skutečný problém. Ve skutečnosti tímto tahem bílý oslabuje své vlastní postavení – zejména diagonály směřující k poli e1, často oslabuje pole f4 a dává černému cenný čas k aktivní protihře.

Hlavní zbraní černého je v této variantě rychlý protiútok na dámském křídle. Zkušený hráč s černými figurami se tak nesnaží zrcadlit bílého a bránit se na královském křídle, ale naopak přenáší hru na dámské křídlo, kde je často rychlejší, konkrétnější a nebezpečnější.

Tah g4 tedy může být v některých pozicích silný nástroj bílého, ale zároveň může být i strategickou slabinou, pokud je zahrán v nevhodný moment nebo bez dostatečné přípravy. Důkladná znalost typických plánů, aktivace figur a tlak na centrum a dámské křídlo, umožní hráči s černými tento plán nejen přežít, ale často i potrestat.

Advance varianta tak nabízí krásný příklad rovnováhy mezi strategií a taktikou — kdo lépe pochopí dynamiku pozice, ten získá převahu.